

Dokončení této práce bude publikováno
v č. 3/4 r. 39 - 2006

DĚJINY DUNINŮ A ŠVAMBERKŮ.

Doplnění článku in. *Heraldika a genealogie* 3 - 4 / 2004 ročník 37.

Jaromír Olšovský – Laboutka

V době, uplynulé od uveřejnění stejnojmenného článku ve sborníku *Heraldika a genealogie* č. 3-4/2004, se podařilo pomocí údajů z archivních dokumentů a odborného tisku opravit chybné údaje nebo doplnit některá bílá místa v dějinách rodu Švambergů. Týká se to jak raného období, tak pozdějších let; do nich patří rovněž počátky rodiny Krušinů, doposud neznámé. Nedílnou součástí článku je stať „Švambergové v duchovní službě“.

ČESKÉ OBDOBÍ.

První Švamberg v Čechách Ratmír (I., 1201-32) byl ženatý s Ofkou- Eufemií¹ z Lomnice. Jejimi rodiči byli Vilém z Náměště (r. 1180 Wilhelmus de Namiest) a Kunhuta, sestra Gradiše (Cunka Gradissae soror – dle B. Balbína).² Buďto měl B. Balbín špatně čitelný dokument nebo došlo k tiskařské chybě; správně měl uvést „Grabisse“ tj. Hrabíše. Sourozenci Hrabíše a Kunhuta pocházeli z předního panského rodu Hrabíšiců (erb hrábě). Kromě nejvyššího komoří Hrabíše r. 1180 to byli další bratři: komoří Slavek v letech 1188-1222, a Boreš 1188-1207. Správnost určení rodu Kunhuty potvrzuje listina z r. 1227³, kterou Hrabíšův syn Kojata z Hněvina odkázal svůj majetek: Mostu „Notum sit omnibus, quod ego Coiata, filius Grabisse, cum filios non habeam“ atd. Odkazy se týkaly statků v Čechách a na Moravě, jichž část daroval klášterům na Zderaze v Praze, sv. Vavřince v Opatovicích, na Strahově a v Sedlci. Dále výslovně jmenoval své dvě sestřenic Eufemii a Svatanu („Sororinis meis duabus Ewfemie et Swatohne“), kterým odkázal na Moravě obce Drnovice a Račice⁴. Sestřenci Benešovi odkázal Kladoruby, Kokašiee, Domaslav ad. Také služebníkům odkázal: Heřmanovi Zádub, Marešovi Krasíkov a Mirkov. Listinu pečetil se středovým znakem 2 zkřížených hrábí.

Z uvedeného výčtu většina jmenovaných obcí se zanedlouho stala majetkem Švambergů, patrně odkupem. Nad obcí Krasíkovem vystavěli hlavní rodový hrad Švamberg, dle novějších poznatků již v polovině XIII. století.

Pečeť Kojaty z r.1227.

Někteří členové rodu se zpočátku psali podle sídelních obcí (ze Skviřína 1223, 1247; z Krasíkova 1256 ad.), ale rod měl predikát „ze Švamberka“ nejspíše od r. 1252 (Jan ze Švamberka, převor Johanitů)⁵. Sňatkem Ratmíra I. s Ofkou z Lomnice se Švamberkové spojili s vyšší šlechtou od počátku svého působení v království Českém. Jménem Eufemie pokřtili manželé Přibyslav z Křižanova (synovec Ofky) a Sibyla jednu ze svých dcer.⁶

Ratmír II. (1226-47), syn Ratmíra I. a Ofky, měl s manželkou neznámého jména syny: Ratmíra III., Bohuslava I., Bohuše ze Švamberka⁷ a dceru Bohuslavu (1. manželka Oldřicha Zajíce z Valdeka).⁸ I když historické prameny o jejím původu a jménu dosud mlčely, domnívám se, že to byla sestra Habarta-Gebharta a Neustupa bratří (1229-43), zakladatelů rodu pánů „ze Žirotína“ s erbem ležaté orlice.

Oldřich Zajíc z Valdeka (1240-71, podčeší krále Přemysla Otakara II., purkrabí na Lokti a poté na Pražském hradě) byl švagrem Ratmíra III.⁹ Počátkem r. 1262 položil základy ke stavbě kláštera „Ostrov“ u Zaječova nedaleko hradu Valdeka, který v té době dokončoval. Dle autorů publikace [7], čerpajících ze starých kronik a zaniklých analů mj. Augustiniánského kláštera sv. Tomáše v Praze, stavěl klášter na věnném území manželky Bohuslavy. Její věnné území „Ostrov“, ohraničené rameny Jalového potoka se vsí stejného jména, nepocházelo z otcovského majetku Švamberků, neboť v této oblasti v dané době území nevlastnili. Věnné území dostala Bohuslava od své matky z panského rodu budoucích Žirotínů, sídlícího na nedalekých Hořovicích a vlastnícího v okolí rozsáhlé území. Matčini bratři (strýcové Bohuslavy), Habart-Gebhart a Neostup se připomínali na Hořovicích v letech 1229 až 1243.¹⁰ Neostup-Neustup byl purkrabím na hradu Přimda v letech 1233-39.¹¹ Bohuslavin bratr Ratmír III. se stal purkrabím na Přimdě asi za 10-11 let po strýci Neustupovi (r. 1250). V následujících generacích lestkovské větve Švamberků (od Ratmíra III.) se několikrát vyskytlo jméno „Neustup“.

Z potomků Oldřicha Zajíce z Valdeka a Bohuslavy ze Švamberka vzešly větve rodu Buziců (erb černé svini-kančí hlavy): -z Valdeka, -z Kostelce, -z Pihle, -z Hazmburka a ze Žebráka. O několik generací později, po setkání Jana Zajíce z Hazmburka (ve službách královny Žofie, manželky Václava IV., a Řádu německých rytířů OT v Polsku a polského hrdiny od Grunwaldu Mszczuzje Dunina ze Skrzynna¹² (správně Mstěj místo zkomoleného Matěj), u vědomí jejich společných kořenů z rodu erbu „Labuť“ pomohl Jan Mszczuzjovi získat službu u své panovnice; Mszczuzj byl maršálkem dvora královny Žofie od r. 1419 po Mikulášovi z Tuhance.

Páni „z LESTKOVA“.

Z lestkovské větve pocházel vyšehradský děkan Vilém (1342 de Merica, † 1363 - † 1369 dle W. W. Tomka), diplomat císaře Karla IV. a iniciátor tzv. Lestkovské - Drážďanské bible. Vzhledem ke své vzdělanosti a vysoké autoritě v nejvyšších církevních kruzích se v r. 1358¹³ dle tehdejších zvyklostí přimlouval v Avignonu (dnes bychom řekli „loboval“) za udělení uprázdněných církevních beneficí pro své příbuzné-kleriky: - Jana-Johana z Vojkova, syna Albertova; a Oldřicha-Ulricha Bru-

mova z Řek, vlastního vnuka jeho sestry neuvedeného jména. Vilémova žádost zachytila neznámé a jinde neuveřejněné příbuzenské vztahy.

Rod „z VOJKOVA“.

Rod „z Vojkova“ užíval v erbu dva černé (předtím asi stříbrné-bílé) rohy na červeném štítě, rovněž tak v klenotu. Svým původem sahal do XIII. stol., možná i do XII. stol. Z něho pocházeli pozdější Vojkovští z Milhostic, jejichž potomci žili ke konci XIX. stol. a možná přežili do našeho věku. Ve starém erbu změnili původní rohy na sloní trouby.

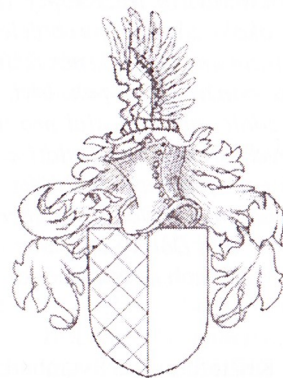

z Vojkova

Albert, syn „někdy“ Viléma z Vojkova, byl veřejným notářem pražského arcibiskupství. Podle textu Vilémovy suppliky v Avignonu se zdá, že Albertův syn Jan byl děkanovi Vilémovi bližší (pokrevní příbuzný), než Oldřich Brumův; přitom oba klerikové byli asi stejně staří. Z toho usuzují, že matka Janova a tedy manželka Albertova byla Švamberkovna, dcera některého z ženatých Vilémových bratří (Neustup, Jan), Vilémova neteř.

Rodina „BRUMOVÉ z ŘEK“.

Rodina Brumů z Řek je téměř neznámá; v dostupných heraldických sbornících není její erb uveden. Podle A. Sedláčka¹⁵ žili Brumové z Řek na tvrzi a vesnici stejného jména na levém břehu Vltavy naproti obci Jaroslavice, asi 7 km jižně od Týna nad Vltavou. První uvedený Brum v lednu 1360 podával kněze v blízkém Kostelci, jeho manželka Alžběta (Bětka) zemřela v r. 1382. Snad jejich dětmi byli Chval, Přibyslav (Přiba), Mareš, Anka a Klára; blízký příbuzný Buzek z Řek držel nedaleký Buzkov. Neobvyklé jméno „Brum“ se vyskytovalo v rodech pánů z Pořešína a vladyk z Hlavatec v jižních Čechách.

Roubíkové z Hlavatec.

Páni „z Pořešína“ erbu střeley byli odnoží rodu Bavorů ze Strakonice. Jejich předek Brum z Újezda (1279-98) držel v r. 1298 Vitějovice. Mezi jeho potomky patřili: Brum z Osova (1361) a Brum z Újezda (1370-1401)¹⁶.

Vladykové „Roubíkové z Hlavatec“ seděli na Hlavaticích¹⁷ asi 25 km severovýchodně od Týna nad Vltavou. Mezi bratry Adamem a Oldřichem v 70. a 80. letech XIV. stol. byl uváděn také Brum. Štít rodu byl poloviční s polovicí mřežovanou, nad helmem složená křídla obdobně mřežovaná¹⁸.

Oldřich Brumův z Řek byl synem Bruma a

manželky z rodu, do kterého byla vdaná sestra děkana Viléma, pravděpodobně pánů z Pořešína. Tak došlo ke snížení stupně pokrevnosti Oldřichova proti Janovi z Vojkova. Vladykové Roubíkové z Hlavatec byli asi s Brumy z Řek spřízněni vzhledem k blízkosti obou sídel. K přesnému určení rodiny Brumů je nutné znát znak na jejich pečeti.

Pro úplnost uvedme rody podobného jména:

- z Broumovic u Votic (1387 Jan Brum, 1432 Václavek); erb: nůžky ke stříhání ovcí na štítu a v klenotu jako vladykové z Petrovic [11-II. (s.100)] ;
- z Měřetic u Žlutic (později Mirovice; Broumove od r. 1394, Broum 1442 až 1456); erb: štít pokosem polovičný, v pravé horní polovici 2-3 pruhy, v klenotu složená křídla; barvy modrá na červené [11-II. (s.175)].

JAKUB LABOUTKA z LESTKOVA NA CHVATĚRUBECH.

Společenská úroveň Jakuba, syna Mikuláše Johana z Lestkova, kulminovala v letech 1500 -1509. Roku 1505 byl zapsán do seznamu účastníků vojny se Šliky jako „pan Jakub z Kvaterub" (Rukopis Třeboňský) spolu s panem Zdeňkem ze Švamberka na Přimdě a Muckovským (Maučkovským - z Muckova) ze Švamberka příbuznými, k nimž se hlásil (nikoliv s držiteli statků v okolí Chvatěrub: z Okoře, Kokořína ad.). Do zemské hotovosti postavil 3 pěší a 1 vůz, přimdecký Zdeněk 12 pěších a jeden vůz, Muckovský 1. pěšího (dle majetku). Rytíři byli zapsáni jen jménem a někdy s predikátem, bez „pan" (celý seznam otištěn v A.Č.VI., č.53, str. 316-321). Po ztrátě Chvatěrub hledal službu u příbuzných : Gutštejnů a Švamberků. Svědčí o tom dosud nepublikovaný dopis švamberského hejtmána Jana Dolského z Tejnice Křištoforovi ze Švamberka na jaře 1515 (uložen v SOBA Třeboň pod sign. 11.89. 1. 1515):

„Službu svou VMti vzkazuji, urozený pane pane můj milostivý. Za to mam, že VMt v paměti měti ráčili, kdež jsem s VMtí v Plzni o jarmarce mluvil o třecí kapry do žernovského rybníka. VMti oznamuji, kterak jsou ryby okolo zániku; v rybnících pomřely a již jest v nich nedostatek a prostě nemám čím nasadit žernovského rybníka. VMti prosím, že ráčíte mi z tisovského velikého, poněvadž jse nyní loví, k násadě téhož rybníka dáti vybrati a jestli že by se VMti zdálo, abych poslal pro ně tento týden. Račte mi po tomto Jakubovi oznámiti, kdybych pro ně měl poslati a v jaro prosím, jestli VMti zbytek ve štikách. Že mi přitom nějaké stříbro ráčíte k mandatu poslati a já VMti chci toho odsluhovati, kdež budu moci. Dáno Švambersk AD 1515.

*Jan Dolský z Tejnice
hejtman na Švambersku*

Na tento dopis navázal dopis Henricha ze Švamberka Křištoforovi ze Švamberka dne 16. dubna 1515 (otištěn v A.Č.XV., č. 200, str. 109-111). V něm se nejprve zmínil o koupi obce Bonětice k zabezpečení stavěného špitálu v Boru s kostelíkem

(stojí tam dodnes). O nedobrému stavu rybníků se domníval, že „to k nějaké nedbalčivosti přišlo prvního hejtmána Švamberského a při násadě to některak nevopatřil tak, jak by to vopatřiti měl". Další část dopisu mj. věnoval snaze získat do služby Jakuba: „jak mi ve druhém listu píšete, co se Jakuba dotýče, které u pana Všerubského (pozn. Jetřicha z Gutštejna, † 1513) byl, že by se hejtmánu Švamberskému zdálo, že by se mi hoditi mohl než že ho na tento čas v Plzni není, že jest v Praze, než že jest pan Jan, bratr váš, s hajtmanem na tom zuostal, aby poň hned poslal; a dále z psaní vašeho tomu sem porozuměl, na čem pan Jan s hajtmanem zuostal. I prosím, že to hajtmanu připomenete, aby tím neprodléval a jej hned obeslal, a což za odpověď dá a na čem hejtman s ním zuostane, ať mi to hned oznámí. A jako mi píšete, že sem vám psal, co se Jakuba dotýče, abyste mi to hned oznámili, na čem s ním zuostanete, a že já poslu zaplatiti chci“ atd. Na závěr pozdravil paní Labutkovou.

Bylo to na popud švamberského hejtmána Jana Dolského z Týnce (viz výše) vzhledem k Jakubovým zkušenostem řídicím (vybudoval na Chvatěrubech fortifikaci, dodnes z části zachovanou) i vojenským z četných tažení. Z dopisu vyplývá, že podmínky působení u Švamberků záležely především na Jakubovu rozhodnutí. V době psaní dopisu Jakub v Plzni nebyl a prodléval v Praze. Není známo, zdali k dohodě mezi příbuznými Švamberky a Jakubem došlo; Jakub v Praze ve svém domě „U Jana Žižky" na Starém Městě pražském, v Michalské ulici (dnes č. 437) dle soupisu pozůstalosti 20. července 1515 zemřel.

KRUŠINOVÉ ze ŠVAMBERKA.

Rodiny Krušinů ze Švamberka odvozují svůj původ od Buškova syna z borské větve Bohuslava (1338-79, nejvyšší komorník; 1.oo Jitka-Judita, 2.oo Anežka Berkovna z Dubé, 1380-93). Z jeho synů a potomků vynikli:

A. Bohuslav (1375-1400, nejvyšší sudí zemský, oo Cecilie z Buštěhradu),
potomstvo:

A/ Bohuslav Krušina (1407-25; do r. 1421 hejtman Plzeňského kraje, v l. 1422-25 husitský hejtman, r. 1425 nejvyšší hejtman Táborů, † X Retz v Rakousích);

B/ Hynek Krušina (1408-54; od r. 1422 hejtman Plzeňského kraje a později Chebu, oo Markéta z Plavna v l. 1428-52;

potomstvo:

a. Eliška (1452 †; oo Oldřich z Rožmberka, 1403-1462);

b. Markéta (1454-1479; 1.oo Jiří z Puchheimu, 2.oo Zdislav ze Šternberka);

c. Bohuslav (1428-1490; nejvyšší hofmistr; 1.oo 1452 Ludmila z Rožmberka-Bílá Paní Švamberská, † 1458; sestra Perchty; 2.oo Konstancie Šlikovna);

Z potomstva vynikli:

a-/ Hynek (1452-1489; nejvyšší hejtman; oo Kunigunda ze Šternberka);

potomstvo : 8 dětí
b/ Jindřich (1482-1523; oo Markéta z Rožmitálu, † 1496); bezdětný ;

B. Ratmír-Racek (1378-1410; zemský sudí; oo Beatrix ze Seidlitze);

potomstvo :
A/ Kateřina (-1411-);

B/ Markéta (-1411-; oo Jan Kanický z Čachrova);

C/ Václav (1411 nezletilý);

C. Mikuláš (1380-1414; kněz);

D. Jan Krušina (1390-1409; do 1405 kněz; † popraven r. 1409 v Praze; oo 1406

Alena N., † po r. 1438);
potomstvo : Krušinové I.; Krušinové II.

Potomci Bohuslava (A.) jsou známi jako držitelé Zvíkova, Orlika, Bechyně, Ronšperka, Milevska a d. V letech 1612-20 drželi dědictví po vymřelých Rožmbercích (+1611; spojení erbů majestátem 24.2.1614). Posledním členem této větve byla Františka Polyxena (oo 1651 Karel hr. Paar, spojení erbů majestátem r. 1665), která zemřela r. 1704.¹⁹ Z této větve pocházel nejvyšší komorník a císařský rada Jan Jiří (1548-1617), kandidát řádu Zlatého rouna. Maje příslib jeho udělení, nechal si ozdobit některé předměty atributy řádu²⁰ ; před jeho skutečným převzetím však zemřel. Proto není v seznamu jeho nositelů uveden. Falerista Otto Semrád zná řadu podobných případů (např. některý hrabě Buquoy).

Potomstvo Ratmírovo-Rackovo (B.) zaniklo, zdá se, ve 2. generaci.

Rodiny Krušinů, pocházející od Jana (D.), pokračovaly ve dvou souběžných větvích. První z nich je známa jako větev „z Přimdy (Krušinové I.)“; druhou nazveme „Krušinové II.“

Krušinové I. „z PŘIMDY“.

Jejich předkem byl Jan Krušina (*asi 1406, 1425-1460; karlštejnský podpurkrabí, držel Manětín a Přimdu), starší syn popraveného Jana (ten se odřekl kněžství po předčasné smrti bratra Bohuslava; popraven na rozkaz krále Václava IV.). Oženil se v pozdním věku okolo r. 1450 s Hedvikou z Rožmitálu (sestra královny Johanky a teta Markéty, provdané za Jindřicha ze Švamberka. Po Janově smrti se znovu vdala za Šebestiána Pfluga z Rabštejna a zemřela r. 1492). Jejich dětmi byli Zdeněk (1468 až 1519; držel Přimdu, Třebel, Rokycany; oo Anna z Lichtenburka) a snad Anna (1477 jeptiška v klášteře sv. Jiří v Praze na Hradčanech). Po Zdeňkovi následoval

syn Jan (vedl ho B. Balbín²¹, † 1527; oo Krescencie Krajiřovna z Krajku, † 1528). Tohoto synem byl Mikuláš (1517, 1531†; oo Anna Kfelřovna ze Zakšova- Gefeller v. Saxengrün, † 1531).

Z Mikulášových synů vynikli: - Adam (1520-90, nejvyšší sudí dvorský a zemský, r. 1562 spoluzakladatel jezuitské koleje Klementinum v Praze; 1.oo Anna z Reitzensteinu, † 1575; 2.oo Marie Kryzelda z Lobkovic; 2 dcery; - Jáchym († 1574, president České komory; 1.oo Anežka Šlikovna z Holiče, † 1572.; 2.oo Sybilla Šlikovna, ovdovělá po Hynku Milevském ze Švamberka). Větev Švamberků „z Přimdy“ vymřela císařským radou Janem Bedřichem v r. 1659. Ovdovělá manželka Marie Magdalena roz. z Donína se znovu provdala za Johana hr. Heussenstamma v. Heissenstein.

KRUŠINOVÉ II.

Na některých archivních listinách se objevuje v rozmezí let 1429 až 1450 jméno „Bohuslav“, jehož nositel je buď dosud nezařazen nebo chybně určen v genealogické posloupnosti rodiny. Ve dvacátých letech XV. století žili z rodiny Krušinů tito Bohuslavové :

a/ Bohuslav († 1425, již jmenovaný nejvyšší hejtman Táborů);
b/ Bohuslav (* 1428, † 1490; syn Hynka Krušiny a Markéty z Plavna);
c/ Bohuslav (-1429-1450 „ze Švamberka, na Kynžvartě“).

Pro názornost a přiblížení dějů tehdejší doby uvedme stručný obsah některých archivních listin.

1.

Urozeným moudrým Pavlu Ruduschovi a Kašparu Junckherovi v Chebu.²²

Naše služba milý Kašpare a milý Paule. My vás prosíme toho puškaře, kterého jsme vám poslali, poslati na Šwamberg a sem dolů a to chceme. Dán pod pečeti na Šwambergu na svátek oživení Lazarova. 1429

Bohuslav ze Šwamberka, pán na Kynžvartě

2.

Opatrným dědičným a moudrým purkmistru a radě v Norimberku, našim zvláště milým přátelům.²³

„Naše přátelská služba . . . Náš služebník Nickl kamenoleštič se měl ubránit hříšnosti a snad proto takovou hříšnici dostal. Náš služebník jí dal něco peněz, a znovu dáti slibil je nějakým listem předstíral. Naši službu nechal prázdnou tím skutkem“. - Následuje žádost o zadržení známého hříšníka právem a odčinění skutkem, ne mu ještě pomáhat. Současně žádost o odpověď. Datováno 1430

Hynek Krušina a Bohuslav páni ze Švamberka, hejtman plzeňského kraje

3.

Předním a moudrým purkmistru a radě města Chebu, našim milým přátelům a sousedům²⁴.

Náše služba vám milí přátelé a sousedé. Oznamujeme vám, že panna Alena v. Swynaw (ze Svinavy) je u naší Paní máti, ať je vám toto známo; a také oznamujeme vám, že jest matka té dcery Aleny dala ten Swynow dceři a se vším, co k tomu náleží. A naše Paní matka má ten list, jehož moc je dána dopisem z času, když vzplála válka mezi pány z Plawna a vámi, v jejíž nechutnost věřila ... Věříme vám, že naši žádost příznivě vyřídíte, a když k tomu přijde, lépe k nedostatku obrany našeho hradečku, ten jest Švamберку jeho bratr a lépe je býti oběma spolu... Dáno na Švamберку v pátek na den sv. Bartoloměje.

Bohuslav ze Švamberka

(připis po straně): Prosíme vás, že ponecháte toho dvora Swynov a dávký, co k němu přináležejí, na pokoji. Paní toho všeho ještě sama odevzdala ty statky své dceři.

4.

Sigismundus²⁵. Urozený věrný milý. Ačkoliv před tím z jistých příčin ty časy nás k tomu bejvajících, Tobě i jiným byli jsme poručili a rozkázali, aby ven ze země obilé ani prodávati nedopouštěli i žádného. Však rozmyslivše se, že Cheb, Loket a Bečov jsou v příslušnostech a v údech království našeho Českého, my jsme té záповědi naše a rozkázání svrchu dotčeného polehčili, všelikého zrna obilé jim k jich potřebám z Čech odkudkoli voziti dopustivše. Protož vůle naše jest i přikazujeme, aby jim v tom nepřekážel ani překážeti dopustil, což by se jich dotklo. Ale raději kdež by pomocen byl však tak, aby každý z nich jenžto které obilé vezl nebo vézti chtěl, list svých starších a neb hauptmana pod nimi vždy pokázal, žádných vůli a vědomím to činů, a na ty záruky, aby také ne každý vozil kdež a kam se jemu líbí. A zvláště pak Chebské poručím, chtěl-li by jim kdo škoditi, aby jakžt věříme, pro nás toho nikoli nedopustil. Dán v Praze v úterý po hodu Matky Boží nanebevzetí, let království XVI. Urozenému Hinkovi Krušinovi z Švamberka,

věrněⁿ našeⁿ miléⁿ

5.

Slovutné opatrnosti Purgmistru a radě města Chebského, pánům milým.²⁶

Službu vám sousedé milí. Jakož píšete strýci mému (Hynkovi Krušinovi), že znáte rokování s Buryanem, aby s vámi k tomu roku poslal a zvláště píšete o Laytolta (z Ebrnic), že dávám vám věděti, žeť strýce mého doma není, odjeli jest do Nepomuka, s Laytoltem jest vyslal poselství do Rakous a tak v té věci žádného vhodného tovaryše nemám, ježto by se vám hodil a německy uměl. Proto zdálo by se mi, jestli by se vám také zdálo, mohli-li byste s tím posečkat do příjezdu strýce mého, neb by bylo dobré až s ním budu jednat a žádost vaši jemu vzkáži. Dat na Švamберку... konduktu poste Ano Te c¹⁰

1440, 18.3.

Johannes de Sswamberg

6.

Moudrým a opatrným pánům Purgmistru a raddě města Chebského, přátelům mým milým.²⁷

Službu svou vzkazuji, moudří a opatrní páni a přátelé milí. Předstoupil přede mne Kašpar, člověk můj tohoto listu nositel zpravice mě, že mu jeho otec mezi vámi obývající umřel a statek, kterýž měl nebožtík otec jeho, jemu jako synovi odkázal. Chtěje se v darovaný statek uvázat bez nesnázi, nezdá se jemu bez glejtu k vám přijíti. Protož vás prosím, přátelé milí, abyste mému člověčku glejt a bezpečenství dali, aby mohl přijíti a odjíti bezpečně a svobodně jednati mohl a ten statek aby sobě opatřil. Toho vám úplně věřím, že to pro mne učiníte. Dat. Rokycany. 1475, 9.5.

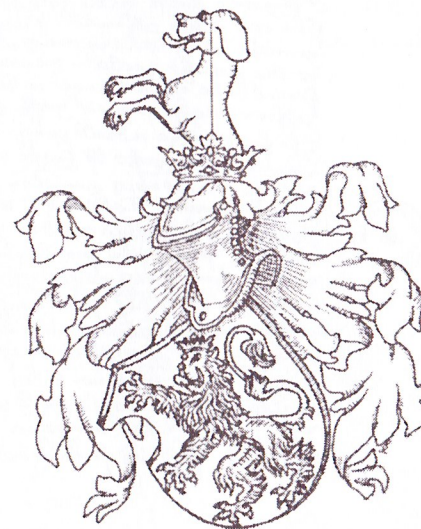
Zdeněk ze Švamberka a na Rokycanech

Hledaný Bohuslav je uveden na listinách č. 1., č. 2 a č. 3. Listina č. 1 z roku 1429 (datováno archivářem) byla adresována předním chebským patriciům P. Ruduschovi a K. Junckerovi. Její znění odpovídá době husitských tažení v Chebsku, obléhání panských sídel v okolí Chebu a z toho plynoucí nutnosti jejich vyzbrojení palnými zbraněmi. Chebští se sami vykoupili z možného husitského obléhání v únoru 1430 jedním tisícem kop grošů.

Hrad Kynžvart držel od r. 1414 Jindřich II. z Plavna a zachránil se na něm v r. 1430 před husity, plenícemi jeho statky.²⁸ Roku 1435 zastavil hrad jako věno dcery Markéty svému zeti Hynkovi Krušinovi ze Švamberka, hejtmanovi Plzeňského kraje. Dle toho by se zdálo, že Bohuslav spravoval Kynžvart z Hynkovy vůle až od r. 1435. Dosadit Bohuslava jako správce věnného hradu však mohl již Jindřich Plavenský, když dcera Markéta se stala Hynkovou manželkou před r. 1428.

Listinou č. 2, adresovanou do Norimberka, řešil Hynek Krušina s Bohuslavovou pomocí záležitost uprchlého služebnika.

Vysoká péče, kterou věnoval Bohuslav slečně Aleně ze Svinova (Swynav) a jejímu majetku, naznačená listinou č. 3 předcházela jejich pravděpodobnému sňatku. Hynkův syn Bohuslav (* 1428) měl na svoji choť značně vyšší nároky jak co do postavení jejího rodu, tak výše věna. Roku 1452 se oženil s Ludmilou z Rožmberka, sestrou Perchty. Každá z nich je známa z dějin rodových hradů jako „Alba Domina - Bílá Paní.“²⁹

Páni z Plavna.

Listina č.4, úřední přípis císaře Zikmunda hejtmanu Hynkovi Krušinovi, dokazuje, že císař pokládal v ní uvedená pohraniční území (Chebsko) za nedílnou součást království Českého a Hynkovi, jako vysokému představiteli ústřední moci ukládal další povinnosti z toho vyplývající m.j. zabezpečit jejich zásobování. Od roku 1438 uzavíral Hynek Krušina s Chebskými každoročně obrannou smlouvu.³⁰ Jak je zřejmé, měl Hynek dosti starostí v dobách válečných i po nich a pomoc Bohuslava vítal.

Z těchto ve zkratce uvedených písemností vyplývá, že zmiňovaný Bohuslav byl již dospělý a nelze ho proto pokládat za syna Hynka Krušiny. Tento Bohuslav byl bezpochyby mladším synem popraveného Jana (†X 1409) a mladším bratrem Jana, předka přímdecké větve († 1460). Současně byl prvním předkem rodiny Krušinu II.

Vzhledem k bouřlivým událostem oné doby pobývali oba bratři-siroťci pod ochranou svého strýce Hynka Krušiny. Bohuslav jako druhorozený syn bez nároku na dědictví (ostatně po popraveném Janovi skrovné) jinou možnost, vyjma přiřazení se

na nějaký statek, ani neměl. Také Jan se zdržoval u strýce Hynka, jak dokazuje listina č. 5 z roku 1440. Následujícího roku se psal „von Tribel - z Třebele.“³¹ Listinu č. 6 vydal r. 1475 dospělý Janův syn Zdeněk jako jedno z prvních samostatných rozhodnutí.

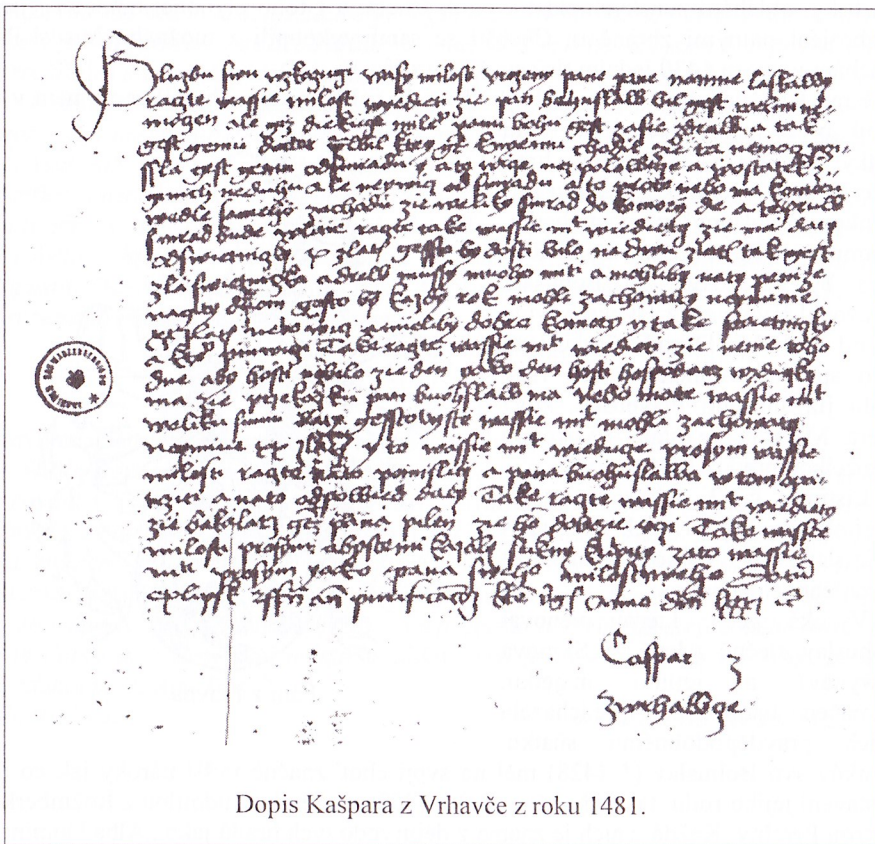
Bohuslav II., narozený r. 1446 (dle Dobřenského) byl synem Bohuslava I. a pravděpodobně Aleny ze Svinova (Swynaw). Doposud byl uváděn v genealogii Krušinů II. (Rieger, Wurzbach) jako jejich předek.³²

Totoho syn Bohuslav III. je doložen dopisy³³ ze studií v Lipsku v letech 1481 až 1493. Jako student musil být nejméně 15. letý, spíše starší, narozený nejpozději v r. 1465. Jeho otec Bohuslav II. by se ženil na samém prahu své dospělosti (možná tu působil pozdní sňatek strýce Jana okolo r. 1450 jako varovné memento). Jeho poměrně nízký věk jako ženicha však navozuje otázku jeho otcovství u Bohuslava III. Nejedná se spíše o jeho strýce, mladšího bratra skutečného otce Bohuslava III. (hypotetického jména „Jan“ dle tradice předávání jmen v rodině), staršího syna Bohuslava I. ? O něm ale archivy a matriky zatím mlčí, takže jeho existence není doložena.

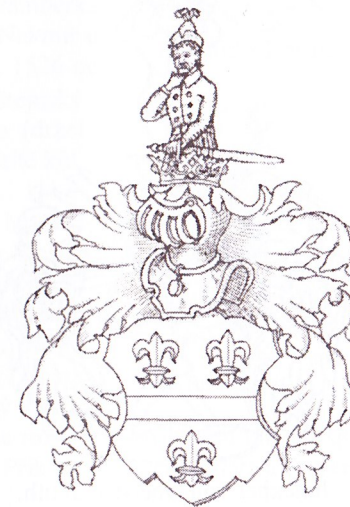
První dopis o studiu Bohuslava v lednu 1481 poslal jeho průvodce Kašpar z Vrhavče strýci Jindřichovi-Hendrychovi, ženatému s Markétou z Rožmitálu (neteř Hedviky z Rožmitálu, manželky Jana † 1460), kteří ho na studiích podporovali. Přitom se zmínil o těžké Bohuslavově nemoci („od smradu“).

Snad mladý věk, zdravotní potíže a finanční závislost způsobily, že Bohuslav se studií zběhl (že by se dal na vojenskou službu ve Francii, jak uvedly jeho životopisy?). Po 10 letech se Bohuslav ale do Lipska vrátil a pokračoval ve studiu do r. 1493 (dopisy č. 2 – 5). Po 10 letech jeho studijní „pauzy“ byli asi Jindřich a Markéta při vydávání peněz opatrnější (viz přímluvný dopis Matouše z Domaslavi z 18. srpna 1493 č.6). Že Bohuslav nakonec peníze od strýce přece jen dostal, potvrzuje dopis biskupa Jana Filipce z 22. září 1493 Vilémovi z Pernštejna, jehož syn Jan v téže době v Lipsku studoval.³⁴

„Johannes tvůj v Lipsku se svými tovaryši . . . měl by udělati collaci vedle obyčeje té školy doctorám, mistrám, kdež i rada téhož města zvána bývá, jakož pak pan Švambergk před měsícem ji udělal; nebude-li tvej pomoci, mosit' bez ní býti, neb měl-li by špatnější udělati nežli pan Švambergk, ač jsem mnich, dosti by mi toho bylo líto. Pan Švamberg svou kollaci zpravil LXI f. rýnskými (61 zlatými), neb mám registr, co komú dal a co jej ta collaci stála. Neb tu mosejí všeho zbycti býti pro baccaláře a pro studenty. Měj se dobře atd.“

Dopis Kašpara z Vrhavče z roku 1481.

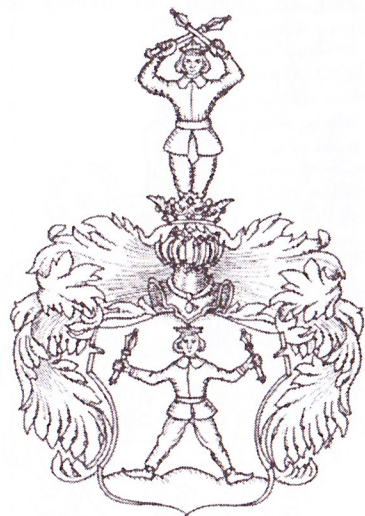
Kunášové z Machovic.

Podle oficiálního životopisu byl Bohuslav po návratu do Čech příbuznými chladně přijat. Uchytil se u Jana Kunáše z Machovic na Bolehovicích a r. 1501 se oženil s jeho dcerou Annou. Po její smrti r. 1519 se živil v Jesenicích u Sedlčan kostelnictvím - správou zádušního jmění kostela - do své smrti r. 1524. Od těchto manželů pocházejí další generace rodin Krušinu II., přeživší do naší doby a uvedené v genealogickém rozrodu.³⁵

V jejich povědomí zůstaly vzpomínky na původ z rodu, kdysi slavného a bohatého, i přes společenský pokles vlivem zchudnutí. Patrně neznalost existence archivních dokumentů vedla ambicióznější Krušiny až k jejich falsifikaci (erbovní listina, nepravé vpisky do matrik). S rozvojem bádání v historických vědách ke konci XIX. stol. však byly nepravé dokumenty odhaleny, což vedlo k dehonestaci rodiny a hlavně jejího jména (viz [21]). I přes tuto „vadu na kráse“ dějiny Krušinu nemůže být jejich pravost zpochybněna a jejich původ je trvale spojen s rodem Švamberských.

Výše uvedený článek si neklade za cíl úplně popsat celé dějiny této rodiny; ostatně je na Krušinech samotných vydat počet z možných dokumentů, dosud skrytých v rodinných archivech.

Rodiny v Chebsku osedlé nebo působící s Krušiny. JUNCKER³⁶ (Junckher, Junker) v. Scheibenreuth, v. Ober-Conreuth. Dolno-rakouská šlechta, usídlená v Chebsku,

Junckher von Ober-Conreuth.

kde držela četné hrady, tvrze a statky. Od 1346 hrad Tůně (Wallhof) s Parsberky u Lesné, od 1391 Nebanice, dvory ve Všeboři (Schóber) a d. V letech 1571-1734 drželi Horní Pelhřimov (Ober-Pilmersreuth), 1671-75 Malou Šitboř (Kl. Schüttüber) u Okrouhlé, do 1735 Horní Hraničnou (Ob. Kenreuth). Od r. 1812 drželi Svojšín a Žitnou u Kynžvartu (po Bigattech, spojení erbů Junckher-Bigatto při povýšení Karla Antonína do stavu svob. pánů) do 1935 († Amalia Juncker-Bigatto). V Junckerovském domě v Chebu byl zavražděn 25. února 1634 Albrecht z Waldštejna. Pro náš článek je důležitý Kašpar Junckher (od r. 1421, † 1474; oo Anna Šlikovna, † 1484, oba pohřbeni v kostele sv. Wolfganga v Ostrohu-Seebergu), který od r. 1421 držel tvrz Okrouhlou (Scheibenreuth) s Paulem Ruduschem, r.1444 Třebeň (Trebendorf), 1446 Háje (Gehaag) a Dřenice (Treunitz,

některé dávky z dvora daroval chebským Johanitům), 1447 Chlumeček (Leisten), 1461 koupil od Šliků Ostroh (Seeberg), 1470 Pograth. Původní erb: v červeném štítu na 3 zelených pahorkách rozkročený bíle oblečený mladík /Junkher/, držící v rukou stříbrné řemdihy. Klenot: týž mladík rostoucí, máje řemdihy nad hlavou překříženy.

Přikryvadla: červená - bílá. V r. 1483 mladíkovi a na helmu přidána korunka. R.1814, 16. března císař František I. povýšil Antonína Karla Josefa J. z linie „Woppenhof“ do stavu svobodných pánů, spojiv jejich erb s erbem vymřelé rodiny „v. Bigatto“.

RUDUSCH³⁷ (Rudiseh v. Leisten - Lehenstein -z Chlumečku). Přední chebská patricijská rodina, spřízněná s Angely, Junckhery ad. Do r. 1360 Oldřich R. držel tvrz Chlumeček (Leisten), v l. 1360-1470 drželi hrad Podhrad (Pograth, r. 1960 zbořen). V chebských listinách se připomínají: r. 1397 Niclas R.; od r. 1399 Alžběta, Hans a Sigmund R. (v r.1435 koupil dvůr od Doroty Junckerové); Erhard R. držel v l. 1400-6 Libou (Libštejn-Liebenstein) a r.1418 sepsal testament. Paul R. držel v l. 1421 až 1446 tvrz Okrouhlá (Scheibenreuth) s Kašparem Junckerem a 29.7.1467 sepsal svůj testament.

Vladykové ze SVINAVY (Svinova)³⁸. Jan (1394-1425) držel statek Svinavu u Toužimi v l. 1394-1425, v l. 1408-1418 držel tvrz a ves Bražec u Bochova. Po něm držel Svinavu syn Jindřich (1456). Erb: Jan r. 1395 - na štítu a v klenotu prkno čtverhranaté, r. 1425 na štítu a v klenotu kosočtverec, jehož okraje byly dovnitř prohnuty. Jindřich r. 1456 okrouhlé prkno v klenotu.

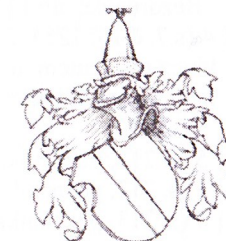
LEYTOLTOVÉ z Ebrmic (Obrmic).³⁹ Leytolt z Obrmic od r. 1438 pečtil s Hynkem Krušinou ze Švamberska obranné smlouvy s Chebskými. Od r. 1452 držel Nekmír u Plzně. Jeho synové: Jiří na Nekmíři (jeho dcera r. 1526 oo Šebestián Markvart z Hrádku, r. 1554 karlštejnský purkrabí); Jan-Hanuš, oo Kunhuta ze Šternberka (držel od r. 1497 Ošelín - v rodině do r. 1585). Erb: na štítě kůl, nad helmou klobouček se 3 péry (Jan 1513).

Vladykové z DOMASLAVI⁴⁰ (Domaslavi). Matouš Vlasatý držel po r.1497 tvrz a ves Chlumčany u Přeštic po Markvartu z Přestavlk. Po něm syn Zikmund a tohoto syn Jan do r. 1595. Erb: stejný jako u vladyk z Labouně. Původní erb měl štít polovičný, později měl klín ostřím dolů, v klenotu kotouč šachovaný nebo routovaný. V pol. XVI. stol. štít rozhojnený čtvrcený: 1-4 červený býk s bílým pasem ve zlatém, 2. - 3. červeno-černé pole rozděleno stříbrným klínem špicí vzhůru. Okolo kotouče v klenotu nastrkána pera. Přikryvadla: černá-zlatá a červená-stříbrná.

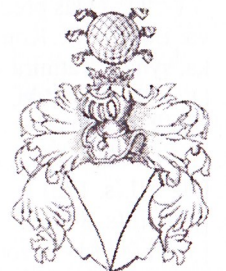
Vladykové z VRHAVČE (na Plzeňsku u Stříbra)⁴¹ Erb: ratolístka o 3 květech a 3 lupinkách (Kolář); rostlina o 3 větvích -jedna živá- s trojlistem, nahoře 2 trojlisty na dlouhých stoncích, za klenot rohy (Sedláček) . Tak Jan z Vrhavče (1478-1484).

Ze Svinavy.

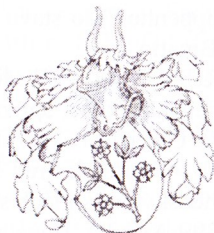

Leytold z Ebrmic.

Z Domaslavi.

KUNÁŠOVÉ z MACHOVIC,⁴² starý český rytířský rod. Erb: ve stříbrném štítu děleném pruhem černým nahoře lilie černé 2, dole 1. V klenotu muž polovičný (rostoucí) v červeném šatu s mečem, na hlavě klobouk červený s péry červeno-bíločervenými. Přikryvadla černo-bílá. Rod žil prokazatelně do poloviny XIX. století.

Z Vrhavče

Poznámky - ČESKÉ OBDOBÍ - KRUŠINOVÉ ze ŠVAMBERKA I. a II.

1. [1- VIII.(s.798: Ofka - slovanský název pro Eufemii)]
2. [2- D.II.(Genealogie Baronum Lomnicorum)]
3. [3 (s.301-302, č.303: -1227-; pečet 2 zkřížené hrábě)]
4. [„ Sororinis meis duabus Ewfemie et Swatohne in Morauia Drunovici et Ratsici.
Marsoni Krasicow, Mirkow. Miquarto Cototov. Blasio Polsice.. . Boguslao Bezdružice, atd.)]
- 5.[4 (s.7. č.16: 1254, 25.Mart. In Strahenn. .d. Johannem de Swambergk in Strakincz residentem, magistrum prioratus Boemie" z archivu Maltéžského řádu; listina dnes neznámá)]
6. [5 (s. 202)]
7. [5 (s. 213, poznámka 41); 1257-78 Bohuss Frhr. v.Schw. Generalprior]
8. [5 (s. 213, poznámka 39)]
9. [5 (s. 213, poznámka 40)]
10. [6 - IV. Západní Čechy (s. 92a Hořovice)]
11. [3 (č. 219, s. 289-295: Pragae 1239,dec. 17. . Nostup burchravius de Primda); 7 (s. 31. J.Hás předpokládal, že Bohuslava pocházela z rodu Pešíků z Komárova. Bohuslav z Komárova byl vysvěcení přítomen spolu s Žibřidem ze Švamberka, synem Ratmíra III.); 5 (s.203-204); 8- XIII.(s. 6)]
12. [1- XXIV.(s. 850a, H); 5 (s. 176)]
13. [8- XV.(s.223); 9 (s. 321,Č. 812: Apud Villanovam 1358, Julii 17)]
14. [10 (s. 620-621); 11- II.(s. 174, 264); 12 (s.181, tab. 127)]
15. [8- VII.(s. 172)]
16. [[8- III.(s. 84, 233)]
17. [8-III.(s.281- vývod Roubíků z Hlavatec); 10 (s. 466-467)]
18. [10 (s. 466-467); 11- II.(s. 125)]
19. [2- D.II.(Tabula genealogica, Dominorum de Sswamberg - pokračování A: Francisca Polyxena nata de Ssw. oo Caroli Josephi S.R.I. Comitiss de Paar, summi Postarum Praefecti)]
20. [13 (Poběžovice, s.55: zápis z pamětní knihy poběžovické fary z r. 1837 při otevření krypty „Pod kostelem ve středu hrobky byla umístěna těžká měděná rakev s německým nápisem „Zde leží v Pánu vysoce urozený pán pan Jan Jiří ze Švamberka, pán na Orlíku, Ronšperku a Zvíkově. Dědic Rožmberských panství Třeboně, Nových Hradů, Rožmberka a Libějovic... * 30.1.1548, † ve stáří 69 let 15.4.1617“. Na víku vyobrazení zemřelého, klečícího před křížem. Na sobě měl

oblek z černého aksamitu a kolem krku zlatý řetěz s řádem Zlatého rouna. Nad ním se vznášel anděl, držící v rukou zlatou korunu a palmovou ratolest. R. 1620 při vydrancování Poběžovic-Ronšperka císařskými vojáky mu z rakve odcizili perlami ozdobenou přilbici a štít“)]

- 21.[2- D.II.(Tabula Genealogica, Dominorum de Sswamberg - Joannes de Sw. oo Crescentia de Kreik, † 1528. L.S. Heidae); jeptiška Anna 4 (s.37,1 L,7. 1477, 4.Jan.)]
- 22.[16 (Acta č.484 - v. Schwamberg, A 2796/44. Původní archivní zařazení 203ii/1429. Německy, pečet chybí; 14 (s. 15. Zmínka o listině stejného obsahu a datace, bez udání místa uložení a s jiným podpisem)]
23. [16 (Acta č.484 - v. Schwamberg; A 2796/28. Německy, pečet chybí)]
24. [16 (Acta č.484 - v. Schwamberg; A 2796/43. Německy, pečet chybí)]
25. [16 (Acta č.484- v. Schwamberg; A 2796/31. Česky, pečet chybí. Datováno srpen 1436). Listinu o neplatnosti zákazu vývozu obilí do Chebska vydal císař Zikmund pro Chebské měšťany 28. ledna 1437 – 15 (č. 104, s.175-177)]
26. [16 (Acta č. 484 - v. Schwamberg; A 2796/40. Česky, pečet chybí)]
27. [16 (Acta č. 484 - v. Schwamberg; A 2796/87. Česky, pečet zakryta)]
28. [6- IV. Západní Čechy (s. 177, Kynžvart-hrad)]
29. [2- D.II.(s. 71 „Alba Domina Novae domi Slavatas mortis admonet. Sswambergicos alia Alba Domina apparens, dum ea Familia superesset)]
30. [17 (s. 72,č. 470, 1438, Marz 23.; s. 73,č. 431, 1439, Febr. 25.; atd. až s. 86, č 567, 1452, April 24.)]
31. [16 (Acta č. 484 - v. Schwamberg; A 2796/41)]
32. [18- XXXII.(s. 272-276)]
33. [19 : č. 16/ leden 1481, Lipsko: Kašpar z Vrhavče podává zprávu Jindřichovi ze Švamberka o studiu jeho synovce Bohuslava na universitě v Lipsku a žádá o peněžitou podporu; č. 17/ červen 1492, č. 18/ říjen 1492, č. 19/ únor 1493: strýci Jindřichovi žádosti o podporu psané v Lipsku samotným Bohuslavem; č. 20/ březen 1493: Bohuslav prosí o podporu tetu Markétu z Rožmitálu, manželku Jindřichovu; č. 21/ srpen 1493 Domažlice: Matouš z Domaslavi se přimlouvá za podporu Bohuslava u Jindřicha ze Šv. Listiny č. 16 a č. 21 byly publikovány in: 20- XV.(s. 37, č. 81; s. 64, č. 133)]
34. [20- XVI. (s. 15-17, č.30: Wratislav 1493, 22. září)]
35. [rozrod byl sestaven: a/ dle článku z Časopisu přátel starožitností českých č. IX/1899; b/ dle Archivu Dobřenského, složka: ze Švamberka 1099-Kruchina]]
- 36.[6- IV. Západní Čechy (heslo „Juncker-Bigatto, J. z Kunreuthu, J. ze Seeberku atd.); 30 (heslo „Junker, Junker Bigatto“); 16 (s.69,heslo „Juncker“)]
37. [6- IV. Západní Čechy (heslo: „Rudisch); 16 (s. 85 „Rudusch")]
38. [6- IV. Západní Čechy (s. 39 Bražec); 25 (Svinov s. 855); 11-II.(s. 234)]
39. [6- IV. Západní Čechy (heslo „Lejtolt z Ebrnic“); 11- II.(s. 119); 17 (s. 72, č. 470 : 1438,23.5. Leutold von Obernicz; s. 73,č. 481 : 1439,25.2. Lewtold v. Obernicz)]
40. [6- IV. Západní Čechy (s. 107, 199); 11 (s.114)]
41. [11- I.(s.194); 11- II.(s.267)]

KRUŠINOVÉ-KRUCHINOVÉ ze ŠVAMBERKA (genealogický soupis)

J a n Krušina (-1390 kanovník Pražský, kněz: 1394 Lestkov, 1397 Domaslav, 1399 Otín, 1402 děkan Rokycanský, 1403 děkan Wratislawský a magistr kurie; 1406 se zřekl církevních hodností; 1404-6 hejtman na Tachově ; hrad odmítl vydat králi Václavu IV., vykoupil ho Bavor Lestkovský ze Švamberka); 1409 popraven na Staroměstské radnici na rozkaz krále Václava IV.; 1406 oo Alena N., † po 1438;

synové :

a: J a n Krušina (zv. Nejmladší), * okolo 1406; 1460, 22. 10 † ; okolo 1450 oo Hedvika z Rožmitálu (oo 2. Šebestián Pflug z Rabšteina); † 1492;

potomstvo: „z Přimdy - Přimdecká větev“;

b: B o h u s l a v Krušina (I.), * po 1406, 1429 - 1450; Švamberk, Kynžvart; oo okolo 1440 Alena ze Svinova ? (rodiče: Jan ze Svinova u Toužimi a na Bražci, 1394 -1425; oo N. N. , -1440-);

potomstvo: „K r u š i n o v é – K r u c h i n o v é ze Švamberka II.“

synové :

a. ? J a n ?, * okolo 1440 (jen hypotetický, písemně nedoložen);

b. B o h u s l a v (II.), *16. 6. 1446, † ? ; oo N.N.

syn :

a.) B o h u s l a v (III.), * 1460/65, † 19.3. 1524 Jesenice; 1481, 1492 až 1493 studie v Lipsku, po návratu do Čech Bolechovice (Jan Kunáš z Machovic) a pak Malá Lysá-Jesenice (M. Kavka z Říčan); 1519-1524 kostelník v Jesenici; oo 1501 v pondělí po sv. Trojici A n n a z Machovic, dcera Jana z M. na Bolehovicích), † 1519 v Jesenici ;

Synové :

A: M i k u l á š , * 20.10. 1502 Jesenice, † 1510

B: J a k u b , * 18.7. 1506, † 1555; královský voják

C: V á c l a v , * 10.5. 1504, † 25.5. 1588; kostelník v Jesenici ;

oo M a r i e A n n a Strnadová, † 1569

Děti :

A. J a n , * 1539, † 1550

B. B a r b o r a , * 1543, † 1556

C. V á c l a v , * 17.12. 1545, † 1624; rychtář v Nedrahovicích, odložil přídomek „ze Švamberka“ a psal se „Kruchina“; oo 1584 Lucie Draslová

Děti :

A/ M a r k e t a , * 1585, † 1650

B/ M i k u l á š A d a m , * 1587

C/ M a r t i n J a n , * 10.5. 1591

D/ T o m á š , † 1625

E/ T o m á š J a k o b , * 1593, † 5.2. 1676; lobkovický knížecí rychtář

v Nedrahovicích; oo Anna Nováková

Děti :

/A/ P a v e l , * 2.1. 1635

/B/ M i k u l á š , * 16.5. 1638

/C/ V á c l a v , * 1640, † 1648

/D/ J a n , * 16.7. 1641, † 12.11. 1736; rychtář v Nedrahovicích;

1.oo 1670 ? Ludmilla Záběhlická, † 1707? ;2.oo 1708 Markéta Barešová

Děti z 1. manželství :

I. M a t ě j (Mathias), * 18.4. 1671; oo Dorota Šourková

II. P a v e l , * 10.12. 1672

III. J i ř í , * 15.3. 1676

IV. V á c l a v , * 11.2. 1682, 1709 voják

V. A l ž b ě t a (E l i s a b e t h), * 3.1. 1689, oo 1716 Lukáš Hanák

VI. A n n a M a r i e , * 5.4. 1690

VII. J a n , * 20.5. 1694

Děti z 2. manželství :

VIII. Š i m o n , * 4.2. 1709, † ? ; kostelník a rychtář v Nedrahovicích;

1.oo 9.11. 1732 Kateřina Pšeničková, † bez potomstva

2.oo 1734 Kateřina Mošničková

Děti z 2. manželství :

I/ J a n , * 16.10. 1736; oo Kateřina Doubravová

Děti :

/I/ M a r i e A n n a , * 4.7. 1762 ; oo N. Lalák

/II/ L u d m i l a , † ml.

/III/ K a t e ř i n a , * 21.2. 1770, oo M. Soukup

/IV/ A n n a , * 15.9. 1773 ; oo N. Novák

/V/ B a r b o r a , * 1.11. 1774 ; oo N. Novák

/VI/ V e r o n i k a , * 27.7. 1779 ; oo N. Rozvoda

II/ V o j t ě c h (A d a l b e r t), * 25.3. 1739, † ? ; knížecí lobkowický architekt v Jistebnici ; oo 1769 Theresia Čermáková (o. Johann, magistrátní rada v Mělníku)

Děti :

/I/ J o h a n n B a p t i s t , * 7.6. 1770 Vídeň-Stefen, † ? ; knížecí lobkowický

úředník-protokolista ; oo Josefa v. Blumenthal

/II/ J o s e f , * 25.6. 1772, † ml.

/III/ F r a n z , * 26.5. 1773, † 1774

/IV/ F r a n z (F r a n t i š e k), *15.4. 1775 ; knížecí lobkovický architekt v Roudnici

/V/ J o s e f , * 21.12. 1776, † ? ; knížecí lobkovický architekt v Roudnici;

oo Katherine Maděra (Maděrová)

Děti :

1. F r a n c i s k a , * 25.9. 1801

2. A n n a , * 18.4. 1803, † 19.4. 1834 Počepice

3. J o s e f a , * 25.4. 1805

4. Bohuslav, * ?, † ?
5. Tobiáš (Thobias) Ignáz, * 30.6. 1812, † ?; oo 13.11. 1847 Teynitz Barbara Schicker, * 1828 (r. Andreas a Franciska roz. Nagel-Holz)

Děti :

- 1/ Antonie, * ? , Libochovice 1899
2/ Berta, * ? , Budyně 1899
3/ Antonín, * 5.3. 1858 ?, † ?; 1899 okresní komisař v Českém Krumlově, 1906-10 okresní hejtman v Jindřichově Hradci, nobilitace ponechána
4/ Božena, * ? , Libochovice 1899
5/ Marie, * ? , Libochovice 1899
6. Eliška (Elisabeth), * 12.5. 1814 Počepice
7. Václav, * ?

/VI/ Václav (Wenzel), * 24.9. 1778 ; obchodník v Uhrách,
oo VIII. 1807 Theresia Schwarz

Synové :

1. Ferdinand
2. Rudolf
3. Karel

/VII/ Adalbert, * 18.1. 1780, † 2.4. 1781

/VIII/ Adalbert, * 18.6. 1782, † 5.10. 1787

/IX/ Anna, * 7.10. 1784, † 17.5. 1787

/X/ Antonia, * 15.2. 1788, † 20.8. 1788

/XI/ Ignác Wenzel, * 23.5. 1790, † 26.4. 1850 Graz c. k. dvorní rada ve Vídni (zápis: Hofrath in Lemberg - Hptpfärer Graz) ; oo N. N.

Syn :

Moritz, * 21.7. 1819, † ?, 1870 sekretář ministerstva vnitra Vídeň, 1899 okresní hejtman Štýrsko, oo Ida Pfasterschmied v. Hartenstein

Synové :

- 1/ Karl Mathias, * 23.5. 1856 ; Leonhard, Graz
2/ Otto Mathias, * 12.6. 1857, † 13.11. 1857; Leonhard, Graz
III/ Matěj (Mathias), * 21.1. 1742 Jesenice, † ? ; oo Jistebnice 25.10. 1778
Kateřina Chabrová

Děti :

/I/ Franz Xaver, * 16.11. 1779, † ? , knížecí lobkovický architekt, oo N.N.

Děti :

1. Kateřina
2. Jan
3. Karla
4. Ferdinand

/II/ Josef, * 2.3. 1784, † ?, císařský voják

/III/ Vojtěch (Adalbert), * 12.4. 1785, † ? ; oo Vilemína Nowotná

/IV/ Matěj (Mathias), * 2.2. 1786, † ml.

/V/ Barbora (Barbara), * 12.9. 1787

/VI/ Anna Marie, * 27.12. 1789

/VII/ Jan (Johann), * 3.2. 1792, † ?, myslivec v Minicích, fořt v Čachovicích;
oo Minice 10.1. 1837 Rosalia Mikyna, * cca 1800 Litoměřice, † 7.11. 1886 Nechvalice

Děti :

1. Anna,
2. František (Franz), * 2.12. 1823, † ?; lesník v Čachovicích ; oo Anna Lutz (Rissutensis)

Děti :

- 1/ Bohuslav, * 20.3. 1853
2/ Maximilian, * 19.9. 1860 v Nechvalicích, četnický strážmistr,
oo Rakovice 15.5. 1897 Francizka Krob (rodiče Franc Krob a Maria Rejda)

Dcera :

/I/ Maria Anna, * 25.11. 1897 v Mutějovicích (matrika 2. četnického regimentu)

3/ Emilian Hynek, * 22.8. 1865 v Nechvalicích

4/ Božena, * 20.5. 1867 v Nechvalicích

5/ Emilie, * 19.2. 1870 v Nechvalicích

6/ Maria, * 4.6. 1872, † 3.11. 1872 v Nechvalicích

7/ Adolf August, * 16.5. 1874, † 21.7. 1874 v Nechvalicích

8/ Václav Antonín (Wenzel Anton), * 23.9. 1875,
† 12.10. 1878 v Nechvalicích

/VIII/ Kateřina (Katharina), * 25.4. 1798

IV/ Josef, * 8.3. 1744, † ? ; oo Barbara Bittnerová

Děti :

/I/ Václav (Wenzel), * 22.9. 1793, † ? svoboden

/II/ Anna, * 6.4. 1801, † ? svobodná

V/ Jakub (Jakob), * 17.7. 1746, † ? ; oo 1. Maria Rudolec (Marie Viternová - J.Krušina); oo 2. Anna Štembera (Anna Richterová - J. Krušina)

Děti z 1. manželství:

/I/ Marie Anna, * 17.4. 1774 ; oo Jan Loch v Kosové Hoře

/II/ Rosalie, * 6.7. 1777; oo Matěj (Mathias) Plaček

VI/ Tomáš (Thomas), * 8.12. 1748 Jesenice, † 1810; oo Ludmilla Pillik (Pilíková z Myškovic)

Synové :

/I/ František (Franz), * 14.2. 1785 (1786 - J.Krušina), † 28.11. 1834, rolník, Jesenice, Počepice; oo 25.11. 1804 Veronika Peštová, *cca 1785 Doublovičky, † 22.1. 1853 Počepice

Děti :

1. Anna, * ? ; oo Počepice 13.10. 1835 Václav Dvořák (Wenzel Dwořak) mlynář v Modlíkově
2. Karel, * ? ; Jesenice, Jindřichův Hradec
3. Terezie (Theresia), * 7.10. 1830 ?, † 8.10. 1830

II/ Vojtěch (Adalbert), * 22.4. 1797, † 1854; velkoobchodník a majitel

domu „U Zlatého soudku“ v Plzni; oo Plzeň 7.1. 1833 Julia Lintemer-ová (Lindener), * cca 1812 Trevír-Trier (o. Josef), † 6.3. 1840 Plzeň

Děti:

1. Julius, * 1832 (1834 - J.Kruš.), † padl 27.6. 1866 Náchod (u Trutnova – matrika regimentu Českých myslivců); c. k. setník-hejtman (k.k. Hptm); oo Agrippina Polissova
2. Vojtěška (Adalbertine), * 15.2. 1835 Plzeň, † 1836
3. Josef Adalbert, * 12.7. 1837 Plzeň, † ?; c. k. důstojník jízdy - 1857 Lysá n. L., npor. (Oberltnt), 1888 úředník pojišťovny v Praze; 1. oo Anna Šrachtova (J.Krušina.); 2. oo (bei M. Schnee) 10.4. 1888 Kateřina (Katharina) Machaček, * 1853

Děti:

I/ Josef, * 6.7. 1859 Lysá n. L., † 4.(7.) 7. 1914 Praha, učitel a spisovatel; oo Růžena Olbrichova

Dcery:

- 1/ Růžena Anna Antonie, * ?, † 1896
 - 2/ Růžena Anna Marie, * 1897
 - 2/ Zdeněk, * 1863, † 1894
 - 3/ Julius, * 1865, † 1887
 - 4/ Otto, * 1868 Praha, oo Marie Plochová
 - 5/ František, * ?, † ml.
 - 6/ Oldřich, * ?, † ml.
 - 7/ Božena, * ?, † ml.
4. Petr (Peter), * 29.6. 1838 v Plzni, † ml.

5. Vojtěch (Adalbert), * 29.6. 1838 v Plzni, † ml.

6. Eleonora, * 21.2. 1840 v Plzni, † ml.

VII/ Anna, * 1750, † ml.

VIII/ Dorothea (Dorothea), * 25.1. 1754, oo Jakob Mrázek

IX. Eva, * 1711, † ?; oo 1732 Jan Barták v Podhájí

Do genealogického soupisu patří také následující Krušinové (uvedeni bez znalosti jejich rodinných vazeb v roce 1910):

- Egon
- Rudolf
- Rudolf ml.
- Václav (Roudnice)

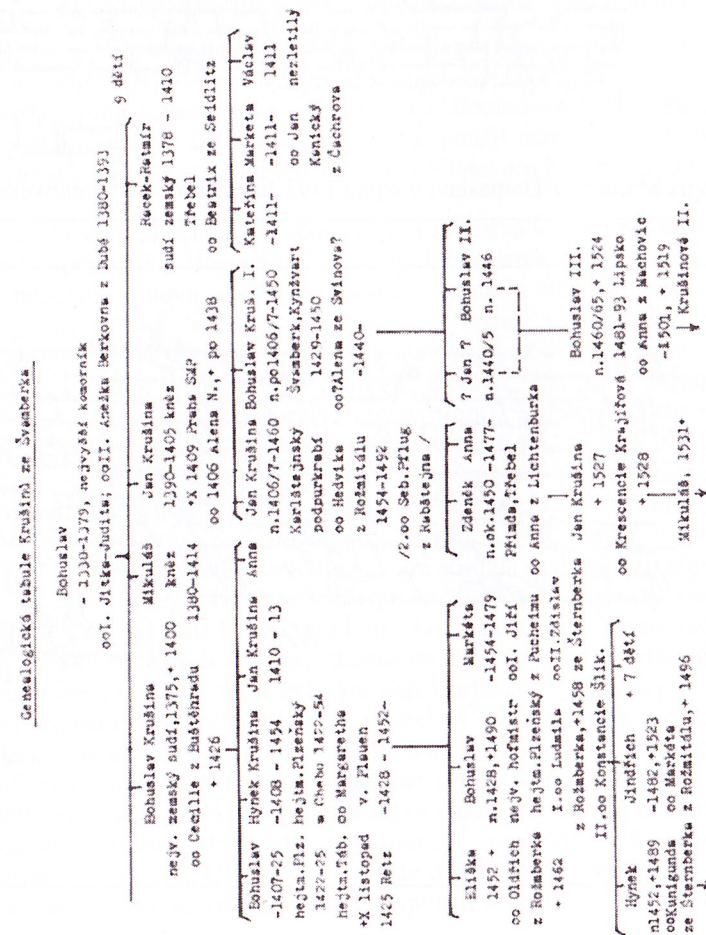

Krušinové Švamberka (kresba Karel Zap).

Genealogický soupis rodiny Krušinů - Kruchinů ze Švamberka II. byl sestaven:

a) dle článku „Z rodinné kroniky Švamberků“ od Josefa Krušiny ze Švamberka, otištěného v Časopisu Společnosti přátel starožitností českých v Praze č. IX (1899, str. 69–77), vycházejícího z rodových paměti a zpráv od příbuzných (tam také opis nepravého majestátu včetně poněkud morbidního zobrazení rodinného erbu – labuť jako sup sedící na lebce);

b) dle složky „Archiv Dobřenský: ze Švamberka 1099 - Kruchina“, uložené v Národním archivu (bývalém SÚA) Praha. Genealog hr. Dobřenský, aniž by udával zdroje svých zpráv, vycházel z údajů jemu zasilaných do r. 1919 od správců matrik - farářů příslušných farností. Proto lze jeho úplná data narození, úmrtí a sňatků pokládat za věrohodná.

SYMBOLY SUDET JAKO ŘÍŠSKÉ ŽUPY.

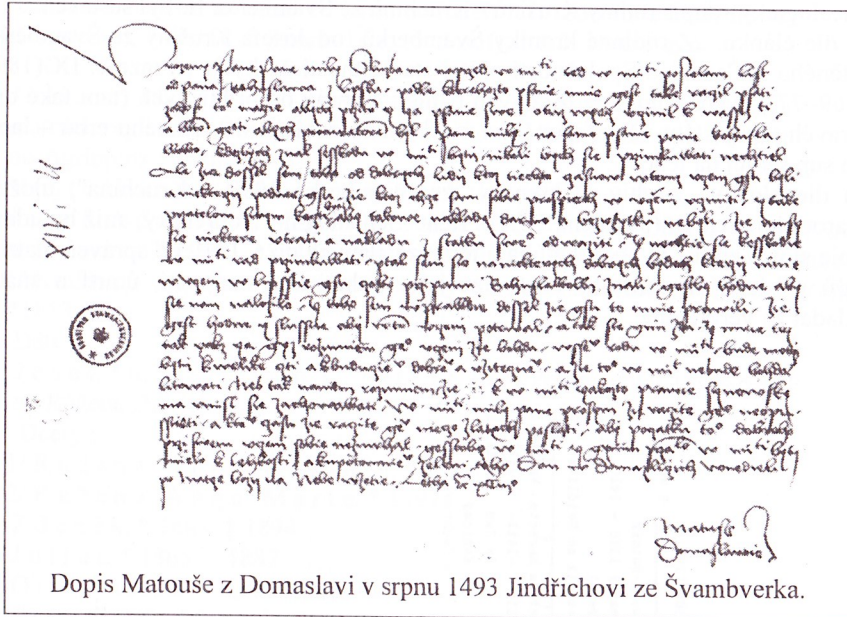
Roman Klimeš

1. Historický vývoj Sudet až do roku 1945

Z historického hlediska se označením Sudety (německy Sudetenland) rozumí všechny oblasti Čech, Moravy a jižního Slezska, které byly osídleny převážně německým obyvatelstvem. Z pohledu zeměpisného však není toto označení zcela správné, protože názvem Sudety je označováno horské pásmo mezi Krkonošemi a Beskydy (přibližně mezi Libercem a Ostravou). Poprvé se toto jméno objevuje v zeměpisném díle asi z roku 150, jehož autorem je pravděpodobně Claudios Ptolemaios. V překladu do češtiny název Sudety znamená Pohorí divokých prasat.¹⁾

Dr. Franz Jesser našel doklad, že jeden z delegátů parlamentu ve Frankfurtu nad Mohanem v letech 1848/49 použil slovo *sudetský*. Asi tak do roku 1900 se používalo pro sudetská území označení Deutsch-Böhmen, Deutsch-Mähren a Slezsko (někdy též Rakouské Slezsko). Dr. Jesser jako první použil označení *sudetské země* pro Čechy, Moravu a Rakouské Slezsko a *sudetští Němci* pro Němce žijící v sudetských zemích.²⁾

Po 1. světové válce očekávalo německé obyvatelstvo v Československu připojení k Rakousku, případně k Německu. Tato část obyvatelstva představovala potenciální ohnisko nepokojů v nově založeném Československém státě. Na konci 20. let 20. století vlivem těžké světové hospodářské krize, vládla mezi německým obyvatelstvem velká nezaměstnanost, a to byla voda na mlýn německých nacionalistů. Dne 1. října 1933 založil Konrád Henlein³⁾ Sudetoněmeckou vlasteneckou frontu (Sudetendeutsche Heimatfront). Nejdříve vystupoval Konrád Henlein velice umírněně. Ve svém projevu 21. října 1934 v České Lípě se distancoval od nacionálního socialismu, požadoval ale od československé vlády uznání sudetoněmeckého životního prostoru, v roce 1935 se toto hnutí přeměnilo v Sudetoněmeckou stranu (Sudetendeutsche Partei - SdP), která v parlamentních volbách v roce 1935 získala 44 mandátů a tím se stala druhou nejsilnější politickou stranou v ČSR.⁴⁾ Konrád Henlein v těchto volbách nekandidoval, vůdcem parlamentní frakce se stal Karl Hermann Frank, zastávce tvrdého kurzu vůči Československu, později se politika strany dostávala pod stále větší vliv hitlerovského Německa. Dne 24. dubna 1938 byl vyhlášen Karlovarský program na sjezdu SdP, který byl pro československou vládu nepřijatelný.⁵⁾ Rostoucí tlak německé vlády na vládu československou podnítil sudetoněmecká přepadová komanda k útokům na československé policejní stanice a vojenská zařízení. Dne 13. září 1938 vyhlásila československá vláda v některých německých okresech stanné právo (srovnatelné s výjimečným stavem). Němečtí vyjednavací přerušili svá vyjednávání s československou vládou. Už jim nešlo pouze o autonomii, která byla požadovaná v Karlovarském programu, nýbrž o přímé připojení k Německé říši. Silici ozbrojené

Dopis Matouše z Domaslavi v srpnu 1493 Jindřichovi ze Švambverka.

